

A photograph of four children riding bicycles on a dirt path through a forest. The child in the foreground is wearing a green jacket and a red and white helmet. Behind them are three other children in purple, blue, and pink jackets, all wearing helmets. The path is surrounded by green grass and trees with some autumn-colored leaves.

Verkiezingsprogramma 2018 – 2022 Gemeente Moerdijk

ChristenUnie

 Geef geloof een stem

Inleiding

ChristenUnie, partij in de samenleving

Verkiezingen gaan over mensen. Over u en over mij. Over onze ouders, onze kinderen, onze burens, de leerkracht op de school, onze werkgever en onze werknemers. Ze gaan over ons en onze manier van samenleven, onze leefcultuur.

Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God en dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven. Om een samenleving te vormen. De ChristenUnie gelooft dat het in onze samenleving om veel meer gaat dan om geld en bezit. Het gaat vooral om zinvol leven, vrijheid en veiligheid.

Wij willen geen samenleving waarin ons verteld wordt wat we moeten denken en doen, maar wij willen vrijheid om te geloven en om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Wij willen een gemeente waar een bescheiden overheid ruimte biedt aan inwoners die maatschappelijk initiatief tonen. We willen een wereld waarin we omzien naar elkaar. Een wereld die leefbaar blijft, ook voor onze kinderen.

Een samenleving met toekomst

In Moerdijk gaat er veel goed. Het aantal banen is toegenomen, vrijwilligers zijn overal actief, er is een goed ondernemersklimaat; de financiën zijn op orde en er is een goede start gemaakt met de verkregen gemeentelijke verantwoordelijkheid in het sociaal domein. De manier waarop we met elkaar de samenleving vorm geven, staat meer ter discussie dan ooit. In onze samenleving zijn normen en waarden niet vanzelfsprekend meer, de aanhoudende migratie van vluchtelingen plaatst ons voor grote uitdagingen. De hervormingen van het zorgstelsel zijn ingrijpend geweest en mensen dreigen tussen wal en schip te vallen.

De ChristenUnie onderkent dit en vindt dat het daarom meer dan ooit belangrijk is om te geloven in een gemeente waar het niet meer gaat om 'ik' maar steeds meer om 'wij'.

In een politiek van draagkracht en draagvlak.

Daarom gaan wij met dit programma van hoop de komende verkiezingen in. Een programma met plannen voor alle kernen van de gemeente Moerdijk dat laat zien dat de ChristenUnie wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen meetelt. Wij investeren in zorg voor elkaar, in de cruciale rol van gezinnen, in een dienstbare en rechtvaardige overheid, in moreel leiderschap, in godsdienstvrijheid, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met de schepping en de werk-, woon- en ontspanningsmilieus.

Dit vatten we samen in onze kernboodschap.

De ChristenUnie:

- + Beseft dat iedereen waardevol is en mee moet tellen
- + Investeert in de toekomst van kinderen
- + Komt op voor (godsdienst)vrijheid
- + Zorgt voor de werk-, woon- en ontspanningsomgeving

*Zet je in voor de bloei
van de stad waarin je
woont, want de bloei van
de stad is ook jullie bloei.
(Jeremia 29:7)*

Geef geloof een stem

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd laten wij ons als christenen en christelijke partij inspireren door de Bijbel. In de Bijbel gaat het over mensen, over samenleven en ook over de overheid. Wij zijn er van overtuigd dat christelijke waarden en normen goed zijn voor iedereen. Of je nu net zoals wij in God geloofd of niet. Wij geloven dat christelijke uitgangspunten in de politiek ook relevant zijn voor Moerdijk.

De ChristenUnie is een landelijke, christelijke netwerkpartij. Dat biedt stabiliteit. Zeker nu de ChristenUnie ook regeringsverantwoordelijkheid heeft genomen. De lijntjes naar "Den Haag" zijn kort en dat helpt ons ook lokaal. Het feit dat de ChristenUnie actief is op alle niveaus van het openbaar bestuur biedt uitstekende mogelijkheden om af te stemmen en om lokale zaken provinciaal of landelijk aan de orde te stellen (en andersom).

Van christenen voor alle mensen

De ChristenUnie is een partij **van** christenen **voor** alle mensen. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde die God heeft voor deze wereld, voor Nederland, voor Moerdijk. Doe met ons mee. **Geef geloof een stem!**

De uitdaging

De Heer heeft ons hier in de Westhoek van Noord-Brabant geplaatst met een doel. Het gebied heeft een lange bewoningsgeschiedenis en, vanaf het eind van de 16de eeuw, een overwegend protestants karakter. Als christenen mogen wij ons geloof op een positieve manier in ons werk, de politiek en leven uitdragen: betrouwbaar, meelevend met de actualiteiten in de samenleving, met oog voor de naaste en een scherpe blik op een goed bestuur.

Moerdijk, 1 december 2017

Fractie ChristenUnie Moerdijk

Bert Schreuders, fractievoorzitter

Jan Oskam

Henk Jan Keur

Jan Koning

Inhoudsopgave

Inleiding	Pag. 1
Inhoudsopgave	Pag. 3
Hoofdstuk 1: Betrouwbare overheid	Pag. 4
Hoofdstuk 2: Veiligheid	Pag. 8
Hoofdstuk 3: Zorg	Pag. 10
Hoofdstuk 4: Gezin, jeugd en onderwijs	Pag. 14
Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen	Pag. 16
Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport	Pag. 18
Hoofdstuk 7: Economie	Pag. 20
Hoofdstuk 8: Energie, klimaat en milieu	Pag. 22
Hoofdstuk 9: Wonen en ruimte	Pag. 24
Hoofdstuk 10: Mobiliteit	Pag. 26

Hoofdstuk 1: Betrouwbare overheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Bij de ChristenUnie staat de samenleving in het licht van hoop. Een samenleving die niet het werk is van de overheid maar van de inwoners en maatschappelijke verbanden samen. De gemeente als overheid heeft vooral als taak de kracht in de samenleving te versterken en staat daarom naast mensen. Om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. Voor kwetsbare mensen die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, biedt de overheid een vangnet.

Inwoners moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun vrijheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Om die reden is het goed dat de overheid op een aantal belangrijke terreinen ook grenzen aangeeft, handhaaft, normeert en kadert.

1.1 Vertrouwen

Het vertrouwen in de politiek en in de overheid staat onder druk. De ChristenUnie ziet dat en neemt dat serieus. Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is een samenleving die zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen en zelf ook verantwoordelijkheid neemt.

De ChristenUnie Moerdijk zet in haar werk in de gemeenteraad in op samenwerken. Wij willen graag onze verantwoordelijkheid nemen, maar het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet doorslaggevend. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij, die o.a. zijn vastgelegd in dit programma. Als fractie willen we betrouwbaar, gedegen en constructief bekend staan in Moerdijk.

De ChristenUnie wil bijdragen aan het herstel van vertrouwen door:

- + Open, herkenbaar, betrokken en met een positieve insteek aanwezig te zijn in alle kernen van de gemeente Moerdijk.
- + In te zetten op goede relaties tussen openbaar bestuur en burgers.
- + Eerlijk te zijn en geen beloftes te doen die niet zijn na te komen.
- + Er voor te zorgen dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden.
- + De bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente hoge prioriteit te geven.
- + Het onderwerp integriteit conitinu aandacht te geven.

1.2 De gemeente, dat zijn we samen

De ChristenUnie wil dat inwoners zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken. De gemeente moet op haar beurt open staan voor goede initiatieven van inwoners en initiatieven van instellingen, bedrijven en kerken die het algemeen belang dienen. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert.

De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren en daarmee verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie, wijkbeheer en veiligheid (buurtpreventie). Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, om minder administratieve lasten en bureaucratie.

De ChristenUnie wil zich blijven inzetten op het meedenken van inwoners, stads- en dorpsraden voorafgaande aan beleidsvorming in de raad. Wel letten we erop dat de gemeenteraad vanaf het begin heel duidelijk is over de ruimte die er is voor burgerparticipatie. Dat steekt nauw. Aan de ene kant niet pas het gesprek aangaan als keuzes al gemaakt zijn maar ook geen ongecontroleerde burgerparticipatie. Juist bij belangen-tegenstellingen is het de gemeenteraad die knopen doorhakt. Het lokaal bestuur blijft eindverantwoordelijk.

De ChristenUnie wil dat de gemeentelijke organisatie op orde is om al deze plannen adquaat uit te voeren en te realiseren waarbij initiatieven van derden, die passen bij de doelen van onze gemeente, worden meegenomen.

Overheid en inwoner

De gemeente heeft een aantal belangrijke kerntaken, zoals veiligheid, (jeugd-)zorg, maatschappelijke ondersteuning, ruimtelijke ordening en duurzaamheid. Ook bij die taken waar de gemeente een primaire verantwoordelijkheid heeft, zoekt zij steeds zoveel mogelijk samenwerking met de samenleving.

Kernen als lokale gemeenschap

De ChristenUnie waardeert de kernen als lokale gemeenschap. De gemeente moet alle mogelijkheden benutten om bewoners van de kernen te betrekken bij zaken die hen raken. De ChristenUnie wil kernen eigen verantwoordelijkheid geven ondersteund met eigen budgetten. De kracht van de kern is daarbij uitgangspunt.

De ChristenUnie wil daarom:

- + Ruimte voor inwoners die verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, energie, zorg, lokale economie of wijkbeheer.
- + Dat indieners van burgerinitiatieven niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. De gemeentelijke organisatie hanteert hiervoor een eenvoudig systeem/loket.
- + Meer vertrouwen, minder regels: Elk jaar komt het college met voorstellen voor regels die geschrapt, vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden.
- + De kernen krijgen meer eigen mogelijkheden om keuzes te maken die passen bij die bepaalde kern en ze krijgen eigen budgetten.

Gemeentelijke samenwerking

Uitgangspunt voor de ChristenUnie is, dat de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie voldoende moet zijn en blijven.

Als deze bestuurskracht van de gemeente tekortschiet, is de gemeenteraad de eerstverantwoordelijke om zoeken naar versterking van deze bestuurskracht. De ChristenUnie wil minder bestuurlijke drukte. Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen (GR) vragen een kritische houding. De ChristenUnie is niet per definitie tegen gemeenschappelijke regelingen, maar die dienen op z'n minst de mogelijkheid in zich te hebben dat de individuele gemeente eigen beleid kan blijven formuleren. Ook is belangrijk dat de raad zicht en controle houdt op besluiten die een GR neemt:

- + Keuzes voor samenwerking met andere gemeenten in allerlei gradaties worden gemaakt op basis van inhoud, kwaliteit, draagvlak en herkenbaarheid.
- + De ChristenUnie steunt initiatieven die kaderstelling en controle rondom samenwerkingsverbanden versterken.

1.3 Financiën

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen. Structurele uitgaven, zoals voor wegen en onderwijshuisvesting, moeten kunnen worden betaald uit vaste inkomsten.

In de afgelopen periode is het takenpakket van de gemeenten flink uitgebreid. Hierbij zijn de financiële risico's toegenomen. De mogelijkheden deze op te vangen zijn gericht op efficiëntievergroting door integraal de taken die de gemeente heeft op sociaal gebied, in de openbare ruimte en op het terrein van veiligheid in te vullen. Daarmee is de noodzaak versterkt om alle risico's nog beter in beeld te brengen en te beheersen. Toekomstige generaties mogen niet worden opgezadeld met de gevolgen van slecht (financieel) beleid van hun voorgangers.

Politiek is kiezen

De ChristenUnie vindt het vanzelfsprekend maximale transparantie te betrachten met het inzichtelijk maken in de begroting en jaarrekening welke prestaties voor de beschikbare financiën worden uitgevoerd en zijn gerealiseerd. Publieke middelen zijn per definitie schaars; er zijn altijd meer wensen dan er geld beschikbaar is. De gemeenteraad moet zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen kunnen afwegen. Bij bezuinigingen moeten de posten die te maken hebben met de nood van individuele burgers, zorg, veiligheid, beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen worden ontzien.

De gemeente koopt duurzaam in. Keuzes en resultaten zijn meetbaar. De gemeente als ambtelijke organisatie moet blijven werken aan doelgerichtheid en efficiëntie.

- + De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie.
- + De dienstverlening van de gemeente (o.a. leges) zijn zover mogelijk kostendekkend maar mogen niet leiden tot onacceptabele tarieven voor onze inwoners.
- + Bezuinigen door kritisch te zijn op:
 - Bekostigen van 'prestigeprojecten'
 - Subsidiëren van organisaties en activiteiten die ook met privaat geld kunnen worden bekostigd
 - De inhuur van externe projectmanagers, adviesbureaus e.d.

1.4 Privacy

Bescherming van persoonsgegevens

Voor een goede vervulling van de toegenomen wettelijke taken en verplichtingen heeft de gemeente de beschikking over veel gevoelige persoonsgegevens. Het koppelen van gegevens is nodig om snel de juiste zorg te kunnen leveren. Onduidelijke privacyregels leiden ertoe dat zorgverleners de veilige kant kiezen en daarmee goede hulpverlening in de weg staan.

Voor het vertrouwen in de overheid is het tegelijk van het grootste belang dat zorgvuldig met deze gegevens wordt omgegaan. Burgers hebben daar recht op: het recht op bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht en burgers moeten daarom goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt.

De wet legt de gemeente de verplichting op om aantoonbaar alles in orde te hebben voor wat betreft de bescherming van persoonsgegevens: Er is een helder privacystatement en alle medewerkers worden regelmatig getraind en gestuurd op privacybewustzijn.

Hoofdstuk 2: Veiligheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Als inwoner van Moerdijk wilt u veilig kunnen leven. Helaas is dat niet vanzelfsprekend. De overheid heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden.

Elke kern heeft een eigen aanpak nodig en inwoners moeten betrokken zijn bij het formuleren daarvan. Juist burgers, winkeliers, scholen, politie en woningcorporaties dragen bij aan een veilige leefomgeving. Kernen en buurten waarin jongeren veilig naar school gaan en ruimte hebben om te spelen, waarin ouders met een gerust hart wonen, werken en winkelen en waarin ouderen zonder zorg over straat kunnen, actief kunnen zijn en nog voluit van het leven kunnen genieten.

2.1 Een veilige samenleving

Ook bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet, zacht waar het kan, maar altijd met een hart. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve, op herstel gerichte, aanpak van daders.

Betrokkenheid van inwoners en organisaties is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan. Burgers worden, als oren en ogen van de politie, actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis, o.a. door middel van buurtpreventie en apps. De kosten van vandalisme worden verhaald op daders.

De mogelijkheid van het anoniem aangifte doen, biedt burgers in sommige gevallen veiligheid, maar is nog onvoldoende bekend. De ChristenUnie vraagt om voorlichting over deze mogelijkheid.

In het veiligheidsplan staan doelen en verantwoordelijkheden van de organisaties die in samenwerking een rol spelen bij veiligheid. De gemeenteraad moet een stevige vinger aan de pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio is verplaatst.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor burgers in de wijk en zijn coördinerende taak naar de gemeente toe om problemen in de wijk concreet aan te pakken. Er wordt ingezet op extra beschikbaarheid en zichtbaarheid van de wijkagent

Drugs en drank

Mensen zijn te waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt te raken. De ChristenUnie wil het gebruik van drugs en alcohol actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen. De ChristenUnie is tegen het zelf telen van wiet door de gemeente en is geen voorstander van experimenten hiermee.

Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden. De gemeente moet meer doen tegen het toenemende gebruik en de groeiende acceptatie van synthetische drugs.

De ChristenUnie wil dat de strijd tegen drankmisbruik gevoerd wordt samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen. Wij vragen extra alertheid op de handhaving van leeftijdsgrenzen.

Prostitutie

Prostitutie is mensonwaardig. Criminaliteit, mensenhandel, uitbuiting, eenzaamheid en andere sociale problemen zijn de schrijnende werkelijkheid achter de schone schijn. Met de verschuiving van prostitutie van de clubs en bordelen naar het thuiswerken/via internet diensten aanbieden, neemt de onzichtbaarheid van de prostitutiebranche toe en daarmee ook het risico op illegaliteit, uitbuiting en mensenhandel.

Ook onder jongeren speelt sexting en grooming een steeds grotere rol. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders en scholen en gemeente hierin samen optrekken als het gaat om voorlichting en hulpverlening.

Mensenhandel en uitbuiting

Mensenhandel komt ook voor in de horeca, de agrarische sector en productiewerk in de vorm van economische uitbuiting. Alle mogelijkheden om mensenhandel en uitbuiting tegen te gaan, moet de gemeente benutten.

Radicalisering

Radicalisering vormt een bedreiging voor de manier waarop wij in vrijheid en veiligheid leven. Het ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar (gewelds)consequenties aan te verbinden. Naast het beschermen van de samenleving, heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele burger. Aanpak van radicalisering bestaat daarom tegelijk uit het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtengoed. Vooral jongeren die op zoek zijn naar hun plek in de samenleving zijn kwetsbaar. Het is daarmee niet alleen een veiligheidsvraagstuk maar ook een maatschappelijk vraagstuk. De ChristenUnie wil een integraal beleid om radicalisering tegen te gaan.

Ondermijning: verwevenheid tussen boven- en onderwereld

Criminelen gebruiken o.a. vastgoed om crimineel verkregen gelden wit te wassen. Door een opletten houding van gemeentebesturen en burgers kunnen zij deze ontwikkelingen op het spoor komen. De ChristenUnie wil dat de anonimiteit van opletten burgers gewaarborgd wordt.

Hoofdstuk 3: Zorg

Waar staat de ChristenUnie voor

De ChristenUnie gelooft in een samenleving die is gebaseerd op naastenliefde. Eén van de kenmerken van de samenleving van nu is dat bijna iedereen deel uit maakt van een of meerdere netwerken van mensen, zoals gezinnen, klassen in scholen, vriendengroepen, de straat en de buurt, online netwerken en sociale media. Tegelijk is er sprake van individualisme en van eenzaamheid en zijn er mensen die niet mee kunnen komen.

Inwoners zijn veel meer dan vroeger zelf verantwoordelijk geworden voor het regelen van ondersteuning. Dit heeft geleid tot teleurstelling en zorgen. Er zijn ook mensen tussen wal en schip beland. De ChristenUnie blijft inzetten op een participatiesamenleving; het is belangrijk dat mensen elkaar als het kan helpen en voor elkaar zorgen. Tegelijk moet de gemeente zorgen voor passende ondersteuning en hulp aan mensen, die het niet op eigen kracht redden.

De ChristenUnie wil in Moerdijk bijdragen aan een samenleving waarin iedereen ertoe doet en mee kan doen. De gemeente Moerdijk heeft in de afgelopen periode veel meer taken gekregen en dus een grote verantwoordelijkheid als het gaat om de zorg voor kinderen, jongeren en kwetsbare inwoners. Niet alles in dit proces is goed gegaan, maar de ChristenUnie steunt de veranderingen. Het is namelijk goed om een samenhangend zorg- en preventieaanbod zo dicht mogelijk bij onze bewoners te organiseren.

Uitgangspunt van de ChristenUnie is dat elk mens waardevol is en dat die waarde niet afhangt van prestaties, gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, gewenstheid of geluk. Al het leven, in gaafheid en gebrokenheid, verdient het om tot ontplooiing te komen, te participeren, om te worden beschermd en om zorg te ontvangen als dat nodig is.

3.1 Volksgezondheid

Gezondheid is van invloed op prestaties op school, op het werk en in de maatschappij. Een gezonde leefstijl is eerst en vooral een verantwoordelijkheid van mensen zelf, maar gaat ook de maatschappij aan. Door te investeren in preventie zorgen we ervoor dat mensen (langer) gezond blijven. Wij willen dat jongeren gezond en vrij van verslaving opgroeien.

3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners

De ChristenUnie is groot voorstander van zorg die dichtbij is georganiseerd. De komende tijd zal de gemeente vol moeten inzetten op het weghalen van de schotten tussen hulp, zorg en participatie en het voorkomen en verminderen van bureaucratie. De ChristenUnie wil dat er gedacht wordt vanuit de zorgvraag van burgers.

Een keukentafelgesprek wordt een gesprek waarin de zorgvrager zelf aangeeft wat hij of zij nodig heeft, welke richting van hulpverlening wordt ingezet, wie kan helpen en ondersteunen bij het hervinden van de eigen kracht.

- + De aanvrager wordt indien gewenst actief ondersteund door een onafhankelijke adviseur bij het formuleren van een hulpvraag en bij het kiezen van de juiste oplossingen.

- + Integrale afwegingen worden gemaakt in één beschikking voor zowel Wmo, jeugdhulp, participatiewet, minimabeleid enz.
- + Een persoonsgebonden budget (pgb) is één van de instrumenten om passende zorg onder regie van de zorgvrager aan te vragen. De ChristenUnie wil het dat pgb-gebruik mogelijk blijft en dat inwoners die mogelijkheid kennen. Een eigen bijdrage voor zorg en/of ondersteuning mag nooit leiden tot zorgmijding.
- + De ChristenUnie wil meer hergebruik en delen van (zorg-)middelen.
- + De gemeente werkt in overleg met onderwijs, bibliotheken en wijkteams aan de aanpak van laaggeletterdheid en stimuleert ouderen en andere vrijwilligers hierbij actief te zijn.

Personen met verward gedrag

Het aantal personen met verward gedrag op straat neemt toe. Er zijn veel minder GGZ-bedden en problemen worden niet tijdig herkend en soms blijft hulp uit.

De ChristenUnie wil bestaand beleid bijsturen waar nodig. Daarbij zet de gemeente in op vernieuwende vormen van zorg. Mensen die verward gedrag vertonen horen in ieder geval niet thuis in een politiecel, ze verdienen de aandacht van de omgeving en hulp. Tegelijk zal de samenleving meer oor en oog moeten krijgen voor burens die "anders" zijn.

Mantelzorgers

De beschikbaarheid van bruikbare informatie over de aandoeningen en/of handicap en het goed omgaan daarmee, dagbesteding en respijtzorg zijn belangrijk om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Daarom blijft de ChristenUnie zich inzetten voor en waar het mogelijk is uitbreiden van inzet op informatieverstrekking, respijtzorg, waardering van de mantelzorger en het proactief benaderen van mensen die mantelzorger zijn geworden.

Vrijwilligers

De gemeente kent vele vrijwilligers en is trots op al het werk wat vrijwilligers verzetten. Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde binnen onze samenleving. Daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente vrijwilligerswerk blijft ondersteunen en faciliteren en niet moeilijker maakt door extra regels of beperkingen. Dit geldt voor het doen van vrijwilligerswerk naast een uitkering, maar ook voor het geven van mantelzorg naast een baan en het activeren van vluchtelingen door middel van vrijwilligerswerk.

Iedereen telt mee en doet mee

Mensen met een beperking moeten in de mate van het mogelijke mee kunnen doen. Ook daarvoor wil de ChristenUnie zich vol blijven inzetten.

De gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners en uitnodigen tot ontmoeting en activiteiten. De openbare ruimte en het openbaar vervoer wordt op zo'n manier ingericht dat mensen met een beperking zich thuis voelen in Moerdijk en zich er zelfstandig kunnen redden.

De gemeente zorgt ervoor dat evenementen toegankelijk zijn en blijven voor bezoekers met een beperking.

Langer zelfstandig

Steeds meer mensen met een zorgvraag moeten langer thuis blijven wonen. Woningen moeten dus geschikt zijn of gemaakt worden voor ouderen en mensen met een beperking. De ChristenUnie vindt dat de gemeente Moerdijk daarin, samen met woningeigenaren en woningcoöperaties een grote verantwoordelijkheid heeft. Niet alleen de openbare ruimte, maar ook woningen moeten toegankelijk en veilig zijn.

- + Woningeigenaren krijgen van de gemeente blijvend voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning.
- + De gemeente biedt de Blijverslening aan zodat particulieren hun woning makkelijker kunnen aanpassen.

Ouderen

Ouderen verdienen aandacht en steun, juist in deze tijd. Veel ouderen functioneren prima en weten lang hun weg zelfstandig of met zelf georganiseerde hulp of netwerken te vinden. Maar vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een verminderde mobiliteit.

Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. De ChristenUnie heeft hier oog voor en blijft zich inzetten om eenzaamheid te bestrijden.

- + Sport en bewegen voor ouderen wordt een speerpunt in het gemeentelijke sportbeleid.
- + De website van de gemeente is 'ouderenproof'.
- + Samen met de bibliotheek wordt een cursus aangeboden om ouderen zo nodig meer digitaal-vaardig te maken.

Opvangvoorzieningen

De gemeente heeft de verplichting mensen die door wat voor oorzaak dan ook geen dak boven het hoofd hebben, opvang te bieden. Opvang is zo kort en zo sober mogelijk; cliënten worden zo mogelijk verplicht via een advies- en hulptraject stappen te zetten om het eigen leven weer op te pakken.

Begraafplaatsen

De gemeente zorgt voor voldoende gelegenheid om mensen te begraven. Dit kan momenteel in Klundert en Zevenbergen. Daarbij zal, uit piëteit met de overledenen, maar ook voor rouwverwerking van familie en vrienden, het ruimen van graven zo lang mogelijk uitgesteld worden. Als ruimen noodzakelijk is, wordt gelegenheid gegeven voor andere vormen van herinnering door bijvoorbeeld de aanleg van een veld voor het bewaren van grafstenen. De begraafplaatsen moeten goed onderhouden worden en de tarieven die in rekening worden gebracht blijven betaalbaar voor onze inwoners.

3.3 Zorg voor vluchtelingen

De gemeente Moerdijk is verantwoordelijk voor goede opvang van vluchtelingen. Mensen die huis en haard hebben verlaten moeten een veilig onderkomen krijgen. We zijn ons er van bewust dat het draagvlak hiervoor soms kwetsbaar is.

Daarom willen we dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. De ChristenUnie is van mening dat het landelijk beleid ook in Moerdijk ruimhartig moet

worden toegepast. Dat sluit in dat nieuwkomers met respect bejegend worden, ook ten opzichte van hun cultuur (dit kan bijdragen tot de versterking van hun zelfvertrouwen). Nieuwkomers moeten zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers)werk en participeren in verenigingen. Mogelijkheden om actief kennis te maken met en deel te nemen aan de maatschappij helpen nieuwkomers bij hun integratie. Initiatieven vanuit de samenleving die hiervoor georganiseerd worden, verdienen aanmoediging en ondersteuning. Belangrijk is tegelijk dat nieuwkomers leren dat de Nederlandse waarden en normen leidend zijn.

De ChristenUnie vindt dat iedereen recht heeft op onderdak. Dat geldt ook voor uitgeprocedeerde asielzoekers en staatlozen. De gemeente Moerdijk moet tenminste minimale opvang (bed, bad en brood) bieden, ook wanneer de landelijke regeling hiervoor is stopgezet.

Hoofdstuk 4: Gezin, jeugd en onderwijs

Waar staat de ChristenUnie voor?

Hoop voor de toekomst betekent dat kinderen en jongeren de toekomst hebben. De gemeente Moerdijk moet daarom inzetten op veilige, liefdevolle gezinnen, veilige, sprankelende scholen en veilige, aantrekkelijke buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben die zoveel mogelijk dicht bij huis en school kunnen krijgen en dat de zorg past bij de identiteit van het gezin.

4.1 Zorg voor kinderen en jongeren

Investeren in gezinnen

In de huidige cultuur zijn de verwachtingen van relaties hoog en tegelijkertijd is trouw in relaties niet vanzelfsprekend. De afgelopen decennia is het aantal echtscheidingen en verbroken relaties fors toegenomen. Voor kinderen is de echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Steeds meer raken we hiervan doordrongen, zeker als we de verhalen horen over pijnlijke vchtscheidingen. Inzet op ondersteuning en preventie bij relatieproblemen is nodig omdat daarmee kinderen in hun kwetsbare positie worden beschermd en veel relatieleed voor ouders wordt voorkomen.

Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor alle kinderen en ouders die ondersteuning nodig hebben. Er zal verder ingezet worden op preventie en vroegsignalering, zodat kinderen eerder worden ondersteund en geholpen. Want ouders en kinderen zijn erbij gebaat als op het juiste moment de juiste zorg beschikbaar is. Zo licht of zo zwaar als nodig is. Hiervoor is nodig dat de zorgvrager, het gezin, samen met de omgeving en professionals een plan maakt, waarbij de eigen kracht en de netwerken van gezinnen worden ingezet.

Om snel hulp te kunnen aanbieden is het belangrijk om de zorg dichtbij plekken te organiseren waar kinderen verblijven.

Kindermishandeling en huiselijk geweld

Kinderen hebben het recht om veilig te zijn, om beschermd te worden tegen kindermishandeling. De gevolgen van mishandeling zijn groot en langdurig. Daarom is het belangrijk dat er extra wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en stoppen van kindermishandeling.

'Veilig Thuis', het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, moet laagdrempelig bereikbaar blijven en bekend bij alle inwoners van Moerdijk. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende, hulp en/of een veilige opvang zijn. van de interactie tussen kind, verloskunde, onderwijs, wijkteam en Veilig Thuis.

4.2 Onderwijs

Voor kinderen en jongeren is het onderwijs een belangrijke aspect. Het is een fase waarin ze zich cognitief en sociaal ontwikkelen en waar ze andere kinderen en jongeren ontmoeten. De ChristenUnie is voor vrijheid van onderwijs. Ouders moeten kunnen kiezen voor een school die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen. De gemeente moet de diversiteit van

scholen op levensbeschouwelijke en pedagogische gronden accepteren, respecteren en faciliteren.

In Moerdijk biedt het onderwijs gelijke kansen voor alle leerlingen, onafhankelijk van waar een school staat of van de financiële situatie van ouders.

De onderwijsbesturen zijn verantwoordelijk voor Passend Onderwijs. Het is heel belangrijk dat Passend Onderwijs, preventie en jeugdhulp goed op elkaar afgestemd worden en dat gezamenlijk datgene georganiseerd wordt wat voor die bepaalde school nodig is.

Kleine scholen zijn vaak sterk geworteld zijn in hun omgeving. De ChristenUnie heeft zich altijd ingezet voor kleine scholen. Dat blijft de ChristenUnie in de komende tijd doen. Er is een sterke tendens in de samenleving om kinderen eerder te laten beginnen met leren. De ChristenUnie vindt dat dit een keuze is van ouders zelf. In het geval er sprake is van (taal)achterstanden wijzen consultatiebureaus ouders actief op de mogelijkheden van vroeg- en voorschoolse voorzieningen.

De toenemende trend om onderwijsinstellingen en kinderopvang samen te voegen tot Integrale Kindcentra (IKC's) biedt aan de ene kant kansen om kinderen vanaf heel jong een doorlopende leerlijn aan te bieden.

Helaas ontstaan er regelmatig problemen bij de overgang van kinderen en jongeren van de ene naar de andere vorm van onderwijs. Om die reden stimuleert de gemeente, met oog en waardering voor de eigenheid en identiteit van scholen, samenwerking tussen voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs, maar ook de samenwerking tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs en het onderwijs dat daarop volgt. Zeker als het gaat om kwetsbare jongeren.

De ChristenUnie wil dat in onze gemeente inzet wordt op een goede samenwerking met het onderwijs en het bedrijfsleven om zo een goede aansluiting te bewerkstelligen.

Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen

Waar staat de ChristenUnie voor?

Christenen hebben een taak op aarde. Werken is daar een belangrijk deel van. Ons werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen. Hoewel we in Moerdijk gezegend zijn met veel werkenden, is er helaas nog een heel aantal werklozen. Het is voor hen moeilijk om aan een baan te komen. Er zijn daarnaast teveel mensen, die ondanks een baan, dichtbij of onder de armoedegrens leven.

De ChristenUnie gaat uit van hoop en vindt dat niemand in Moerdijk aan zijn of haar lot mag worden overgelaten. Daarom blijft de ChristenUnie zich inzetten voor positief bijstandsbeleid.

Aan het werk

Voor mensen met beperkingen moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten, of dat nou betaald, of via vrijwilligerswerk is. De gemeente geeft hier zelf het goede voorbeeld in en stimuleert bedrijven hier ook actief in. Misbruik van 'gratis werk' (zoals werkervaringsplaatsen) dat ten koste gaat van reguliere arbeidsplaatsen moet worden aangepakt. Re-integratietrajecten die de kansen op betaald werk aantoonbaar verhogen moeten juist worden gestimuleerd.

De ChristenUnie vindt het belangrijk te benadrukken dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen. Vrijwilligerswerk of op een andere manier participeren in de samenleving kan, zeker voor het welbevinden van iemand, heel waardevol zijn. Ook voor de maatschappij. De gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven, verantwoordelijkheid voor voldoende participatiebanen.

Als de gemeente helpt, mag een tegenprestatie worden verwacht. Daarbij is het belangrijk dat zoveel mogelijk wordt ingezet op de eigen kennis en talenten van mensen.

Armoede en preventie

Met droefheid constateren we dat er ook in Moerdijk sprake is van armoede. De ChristenUnie wil armoede blijven bestrijden. Armoede leidt vaak tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties en armoede levert veel stress op. Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen moet maximaal worden ingezet op preventie en vroegsignalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij extra aandacht. Een vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat moet zoveel mogelijk worden doorbroken.

- + Doelgerichte, laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer moet blijvend aangeboden worden.
- + De gemeente spreekt met woningcorporaties en energieleveranciers af dat betalingsachterstanden tijdig worden gemeld en er pas tot (dreigen met) afsluiting of huisuitzetting wordt overgegaan nadat eerst actief hulp is aangeboden, zeker bij gezinnen met kinderen.
- + O.a. scholen en sportverenigingen worden gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen en deze te melden bij het (sociaal) wijkteam.

- Bij regelingen voor minima moet de gemeente rekening houden met de groep die qua inkomen net boven de bijstandsnorm zit.

Schulden

Om te voorkomen dat voor zowel mensen zelf, als ook schuldeisers en samenleving de gevolgen van schulden zich in rap tempo opstapelen, biedt de gemeente snelle en toegankelijke schuldhelpverlening. Ingewikkelde bureaucratie moet zoveel mogelijk worden vermeden.

Vrijwilligersorganisaties moeten hierbij ook op steun van de gemeente kunnen rekenen. Dat kan zijn financieel, maar ook in praktische zin, in de aansturing of in kennisoverdracht. En hoewel wij het liefst een samenleving zouden zien waarin voedselbanken niet nodig zijn, zijn wij dankbaar voor het kostbare werk dat zij doen. Ook zij mogen op onze steun blijven rekenen en moeten subsidie ontvangen als dat nodig is.

Hoofdstuk 6: Cultuur (sluit sport en natuur in)

Waar staat de ChristenUnie voor?

Cultuur vormt de ziel van de gemeente Moerdijk. 'Cultuur' betekent levenswijze, alles wat we doen, zoals in een 'verenigingscultuur', 'bedrijfscultuur' en 'speelcultuur', maar ook de manier van stedenbouw, bouwen, schilderen, schrijven, zingen en theater. In cultuur wordt de historie van de gemeente en de manier van samenleven van mensen weerspiegeld. Cultuur draagt bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning. De ChristenUnie ziet meerwaarde van groepen mensen die gezamenlijk hun vrije tijd besteden en zet daarom in op het ondersteunen van verenigingen rondom cultuur. Daarbij vindt de ChristenUnie het belangrijk dat kinderen zich leren uitdrukken in muziek, dans en andere creatieve activiteiten. Dat draagt bij aan de individuele ontwikkeling van kinderen en jongeren en daarmee aan een krachtige en verbeeldingrijke samenleving. De inzet van de gemeente dient niet alleen gericht te zijn op het stimuleren van deelname, kennismaking en aansluiting van cultuur op het onderwijs aan kinderen en jongeren, maar ook op mensen die niet goed in de samenleving mee kunnen komen zoals nieuwkomers, werklozen, senioren, langdurig zieken en mensen met een beperking.

Monumentenbeleid en musea

Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de al dan niet lange lokale en regionale geschiedenis vindt zorgvuldig plaats. Eventueel wordt hiervoor ondersteuning gegeven aan musea en archieven; daarbij hebben particuliere initiatieven de voorkeur.

Kerken zijn als religieus erfgoed vaak beeldbepalend en drager van onze culturele identiteit. De komende jaren zullen toenemend meer kerkgebouwen hun functie verliezen. Ze komen leeg te staan of kampen met achterstallig onderhoud. De gemeente ontwikkelt samen met de provincie en eigenaars/beheerders van kerkgebouwen een visie en uitvoeringsplan over de toekomst van leegstaande/monumentale kerkgebouwen in Moerdijk.

Bibliotheken

Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen, het bestrijden van laaggeletterdheid en bieden alle inwoners leesplezier en toegang tot informatie (ook digitaal). Bibliotheekvoorzieningen staan echter meer en meer onder druk. Innovatief nadenken over multifunctionaliteit kan ook hier de oplossing zijn. Samenwerking met scholen verdient aandacht. De mogelijkheden van (uitbreiding van) inzet van vrijwilligers kan worden onderzocht.

Gebouwen en sportvelden

Beleid op de gebieden sport, cultuur en recreatie richt zich vooral op stimulering van deelname, ondersteuning en faciliteren van verenigingen en initiatieven. Er moet sprake zijn van een gedegen voorzieningen- en accommodatiebeleid. Daarbij zet de ChristenUnie in op

toegankelijkheid en bereikbaarheid. Zowel financieel als praktisch.

In het accommodatiebeleid van de gemeente wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke maar ook financieel gedegen wijze te bedienen.

Gebouwen worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen, zorginstellingen, etc. te benutten en samenwerking te versterken.

De ChristenUnie wil dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op lagere energielasten door het verduurzamen van gebouwen en lichtinstallaties. Bij nieuwe aanbestedingen willen wij dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit stimuleert tevens de werkgelegenheid.

Sportstimulering

Sporten is niet alleen gezond en leuk maar sport bindt ook samen. Sportstimulering en specifiek het betrekken van minima, ouderen, mensen met een beperking en andere doelgroepen zoals nieuwkomers en langdurig zieken, is daarom een speerpunt. De ChristenUnie pleit voor open clubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein.

- + In het beleid van de gemeenten wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken.
- + Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantines tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt ontmoedigd.

Natuur

Natuur in Nederland is mensgemaakt en daarom een uiting van onze cultuur, onze leefwijze. De ChristenUnie zet zich, vanuit het besef dat de Heer Schepper is van hemel en aarde, in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

- + Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met (historische) landschappelijke elementen;
- + Geen bezuiniging op natuur- en milieu-educatie;
- + De ChristenUnie wil dat natuur zo 'beleefbaar' en toegankelijk mogelijk wordt door aanleg en onderhoud van goede wandel- fiets- en beleefpaden.

Hoofdstuk 7: Economie

Waar staat de ChristenUnie voor?

De aarde behoort niet aan ons maar aan de Heer. De economie kan helpen om de potentie van de aarde voor goede doelen aan te wenden en mag niet in eigen belang gebruikt of uitgeput worden. Dienst aan Hem is belangrijker dan rijkdom, maar Hij geeft ons wel de verantwoordelijkheid om de economie goed te besturen. Daar zet de ChristenUnie zich voor in.

De lokale overheid speelt, samen met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en andere overheden, een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en de (regionale) circulaire economie. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait om de kwaliteit van leven en niet alleen om groei en consumeren. Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en grenzen kent.

Het MKB is onmisbaar voor werkgelegenheid, de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid.

De ChristenUnie in Moerdijk wil blijven investeren in goede infrastructuur (rondwegen) en betere bereikbaarheid. Ook digitaal. De gemeente moet goede voorwaarden scheppen om lokaal en regionaal en (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap te stimuleren. Zij stelt zich op als een partner voor ondernemers.

- + Alle inzet is gericht op het aantrekken van duurzame (groene) werkgelegenheid.
- + Moerdijk zet zich in voor goede samenwerking tussen de gemeente en de provincie en omliggende gemeenten als het gaat om het aantrekken van werkgelegenheid.
- + Als het Logistiek Park Moerdijk onherroepelijk wordt, worden de plannen, verwoord in het document 'Moerdijk Meer Mogelijk' met voorrang opgepakt.
- + Bedrijven in onze gemeente krijgen een grotere kans bij aanbestedingen. Bij alle aanbestedingen is social return een voorwaarde. Ook het MKB moet eerlijk toegang krijgen tot gemeentelijke aanbestedingen.
- + ZZP-ers worden begeleid en praktisch ondersteund, bijvoorbeeld door één gemeentelijk aanspreekpunt voor ondernemers en flex-plekken in het stadhuis open te stellen voor start-ups.
- + Bij de herinrichting of renovatie van de openbare ruimte zorgt de gemeente ervoor dat ondernemers nauw worden betrokken bij de werkzaamheden om draagvlak te creëren en de overlast te beperken.
- + De ChristenUnie wil dat de gemeente ondernemers niet frustreert, maar motiveert door alle ondernemers tijdig en snel te betalen.

Duurzame Bedrijventerreinen

De ChristenUnie zet zich in voor de samenwerking tussen ondernemers op de bedrijventerreinen om het gebied up-to-date te houden en verduurzaming te stimuleren.

- + Bedrijventerreinen in Moerdijk hebben goede faciliteiten en zijn digitaal goed bereikbaar.
- + Bedrijfsterreinen worden duurzaam ingericht. Bij voorkeur functioneren zij klimaatneutraal. De gemeente stimuleert dit.
- + Bedrijventerreinen zijn optimaal ontsloten voor openbaar vervoer en fietsverkeer.
- + Aangekochte bedrijventerreinen en onroerende zaken worden versneld herontwikkeld.
- + Geen nieuwe bedrijventerreinen worden aangelegd als er geen duurzame oplossing is voor leegstand en oude bedrijventerreinen.

Recreatie en toerisme

Samen met recreatieve en toeristische ondernemers is een plan opgesteld waarin verblijfsrecreatie in en rond Moerdijk wordt gestimuleerd. De ChristenUnie ziet toe op een goede uitvoering van dit plan.

Koopzondag

De gemeente Moerdijk heeft besloten ruimhartig koopzondagen toe te staan. De ChristenUnie betreurt dat zeer. Wij zien dat als een ongewenste stap richting een 24-uurs economie. Zo'n economie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een gezamenlijk rustmoment. Een collectieve rustdag komt de samenleving ten goede. Vanuit onze christelijke levensovertuiging is de zondag de daarvoor aangewezen dag.

We zien daarnaast dat door de toename van koopzondagen veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen en soms zelfs door eigenaren van winkelcentra worden gedwongen hun winkel op zondag open te stellen. Ook is er vaak sprake van dwang om op zondag te werken via de macht van grote winkelketens.

De ChristenUnie blijft zich verzetten tegen koopzondagen en zal zich inspannen om eerder genomen besluiten hieromtrent opnieuw ter discussie te stellen.

Gezonde agrarische sector

Boeren en tuinders werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. De ChristenUnie is trots op onze agrarische sector. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving. Jonge boeren en tuinders verdienen een goede toekomst.

- + Bij het opstellen van de visie op het buitengebied is ingezet op een toekomstbestendige agrarische sector.
- + De ChristenUnie vindt dat landbouwbedrijven zich primair moeten richten op de agrarische sector, op het in stand houden van het agrarisch gebied. Ondergeschikt daaraan krijgen landbouwbedrijven ruimhartig de mogelijkheid nevenactiviteiten uit te voeren zoals landschapsonderhoud, toerisme etc.
- + Landbouwondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door investeringen mogelijk te maken, voor zover deze een bijdrage levert aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap.

Hoofdstuk 8: Energie, klimaat en milieu

Waar staat de ChristenUnie voor?

Wij hebben de taak van de Heer gekregen om zorgvuldig om te gaan met onze aarde. 'Groen' zit in ons bloed. Vervuiling van de lucht, verspilling van materialen en uitputting van hulpbronnen vormen een grote bedreiging voor de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. Een schone en een stabiele economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol.

Wij willen zo snel mogelijk ruim baan maken voor schone energie. Energiebesparing in de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit wordt topprioriteit. Energieneutrale huizen en bedrijfsbebouwing worden de norm. Wij kiezen voor de bescherming van waardevolle natuur en een verantwoorde omgang met ruimte en landschap.

8.1 Energieke gemeente

Verbinding lokaal-regionaal

Afstemming in de regio is essentieel, zodat je van elkaar kunt leren en slimme coalities kunt smeden. De gekozen technieken voor energieproductie moet passend zijn bij Moerdijk

Participatie

Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden als het gaat om plannen voor energieopwekking, zoals windmolens, en kunnen meeprofiten van de voordelen. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten eerlijker worden verdeeld.

Afscheid nemen van gas

Inmiddels is de aansluitplicht voor gas op woningen verdwenen. De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Nieuwbouw aansluiten op gas is niet toekomstbestendig. Voor nieuwbouw zijn verschillende alternatieven beschikbaar: onder meer zijn dat warmte koudeopslag (WKO), stadswarmte en de lucht/water-warmtepomp. Deze alternatieven zijn duurzamer en in veel gevallen op de lange termijn kosteneffectief. Daarom geldt voor nieuwbouw: geen gasaansluiting.

Windmolens

De ChristenUnie is van mening dat met de uitbreiding van het aantal windmolens langs de A16 het maximaal aantal windmolens voor onze gemeente is bereikt. De ChristenUnie is geen voorstander van het verder uitbreiden van windmolens in onze gemeente waar dan ook.

Energiebesparing industrie

De lokale industrie wordt uitgedaagd om met elkaar een energiebesparingsconvenant te sluiten. Door samen te werken, brengen bedrijven elkaar tot ideeën, en zetten ze extra stappen om energie-efficiënt te worden.

8.2 Afvalinzameling

In 2020 mag er nog 100 kilo restafval per persoon per jaar zijn. In afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Beter kunnen we afval daarom zien als grondstof. Als afval goed gescheiden wordt ingezameld bij de bron, kunnen de grondstoffen worden aangeboden voor hergebruik. De hiervoor ingezette lijn is een goede stap in die richting. De ChristenUnie vindt dat er voor lastig te verwerken afvalstromen een oplossing moet worden geboden.

8.3 Toekomstbestendig waterbeheer

‘Leven met water’ is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden en de toename van extreme buien ontstaat toenemende maatschappelijke en financiële schade. De extremen manifesteren zich ook in lange droge, hete periodes. Op beide zijn onze kernen niet ingericht. Het is noodzakelijk dat de gemeente een strategie ontwikkelt hoe zij hier mee omgaat en hoe de verwachte schade beperkt kan worden. Een goede samenwerking met de waterschappen is hierin onontbeerlijk.

- + Er komt de komende raadsperiode een klimaatadaptatieplan dat samen met het waterschap en de corporaties is ontwikkeld;
- + Er wordt met de Brabantse Delta goede afspraken gemaakt over het beheer van de oevers en waterlopen;
- + Inwoners hebben een belangrijke rol als het gaat om waterberging. De gemeente werkt aan bewustwording op dit punt, bijvoorbeeld door een publiekscampagne in samenwerkingen met tuincentra om steen te vervangen door groen;
- + Er wordt zoveel mogelijk ingezet op andere vormen van afvoer van regenwater;
- + De komende raadsperiode zetten we in op de aanpak van eventueel achterstallig rioolonderhoud.

Hoofdstuk 9: Wonen en ruimte

Waar staat de ChristenUnie voor?

Voor christenen is een woning beeld van de bescherming die de Heer ons geeft. Een goed en betaalbaar huis in een prettige wijk, dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. Er zijn te lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen, duur betaalde woningen staan onder water en de behoefte aan betaalbare huurwoningen in de vrije sector is groot. De ChristenUnie wil dat de lokale overheid met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleert, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende passende huurwoningen zijn en er ruimte is voor particuliere (nieuw)bouw.

9.1 Wonen

- + Het woonbeleid van de gemeente Moerdijk moet gebaseerd zijn op de actuele vraag én op toekomstige ontwikkelingen.
- + Moerdijk bouwt zoveel mogelijk levensloopbestendige woningen en wijken, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). Eventuele belemmeringen in de regelgeving worden zoveel mogelijk weggenomen. Renovaties worden door woningcorporaties aangegrepen om woningen levensloopbestendig te maken.
- + Ouderen in een koopwoning kunnen gebruik maken van een Blijverslening om de woning aan te passen zodat ze er, ondanks toenemende lichamelijke beperkingen, kunnen blijven wonen.
- + Woningen worden duurzaam gebouwd en de gemeente zet in op verduurzaming van bestaande woningen. (nul-op-de-meter)
- + Gebiedsplannen worden samen met de stads- en dorpsraden opgepakt en uitgevoerd.
- + De komende jaren wil de ChristenUnie zich inzetten voor meer woningbouw in kernen die de afgelopen jaren zijn achtergebleven in nieuwe woningbouwplannen, denk hierbij o.a. aan de kern Klundert

Toekomstige generaties

Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties, onze kinderen en kleinkinderen dus. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente Moerdijk zal duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar burgers bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

9.2 Ruimte

De openbare ruimte is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed in samenwerking met bewoners gedaan worden. Als de bewoners het zelf doen, wordt de kwaliteit van het groen hoger en de wijk leuker: de wijk wordt beter onderhouden en het versterkt de sociale samenhang. De gemeente Moerdijk moet burgerinitiatieven op dit punt stimuleren en faciliteren, bijvoorbeeld door informatie en advies te geven en dure apparatuur (kleine graafmachine, grasmachine voor gazons of kettigzaag) voor bepaalde klussen uit te lenen.

Omgevingswet

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Maar daarvoor moet je wel goede afspraken met elkaar maken. Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te complex en versnipperd. Daarom komt er per 1 januari 2021 een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat maar ook het sociale en gezondheidsdomein. De gemeente Moerdijk moet zich tijdig voorbereiden op deze overgang, m.n. in digitaal opzicht.

Hoofdstuk 10: Mobiliteit

Waar staat de ChristenUnie voor?

De ChristenUnie ziet de vervoersmogelijkheden als gaven van de Heer. Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is nodig voor een sterke economie. Mobiliteit is in ontwikkeling vanwege digitale innovatie in het verkeer, de beperkte financiële houdbaarheid van het huidige openbaar vervoer, de opkomst van elektrische vervoersmiddelen (fiets en auto) en het nog steeds groeiende aantal auto's op de weg. Het streven van de ChristenUnie is dat mobiliteit een steeds mindere negatieve impact heeft op de kwaliteit van onze leefomgeving.

We kiezen voor verduurzaming van de mobiliteit, vermijden van overbodig verkeer, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten: auto, publiek vervoer en fiets bij het personenvervoer en schep- en binnenvaart, spoor en weg bij het goederenvervoer. De lokale overheid heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en het rijk) om te zorgen voor infrastructuur van een kwalitatief hoog niveau. Daarbij moet bijvoorbeeld ook de rondweg Klundert snel ingevuld worden.

Voetgangers

Voor ouderen en andere mensen die minder mobiel zijn worden de looproutes naar het centrum, belangrijke ontmoetingsplekken en (zorg)voorzieningen zoveel mogelijk aangepast naar hun behoeften (comfortzones).

Openbaar vervoer

- + Bij de transformatie van het openbaar vervoer naar publiek vervoer vindt de ChristenUnie de bereikbaarheid van de kernen een belangrijk punt. De provincie is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer, de gemeente voor andere vormen van publiek vervoer, zoals het leerlingenvervoer. De ChristenUnie vindt dat de gemeente en haar inwoners betrokken moeten worden bij de te maken keuzes.
- + OV-bereikbaarheid van alle kernen en het industriegebied. Samen met de Provincie en gebruik makend van nieuwe mobiliteitsvormen willen we werken aan een dekkende bereikbaarheid.
- + Bushaltes zijn/blijven toegankelijk voor ouderen en gehandicapten.
Waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (regiotaxi's, scholierenvervoer, wmo-vervoer).

Basisspoor

- + Onderzoeken of het West Brabantse spoortracé geschikt is voor de toename van gevaarlijke stoffen tot 50.000 ketelwagons per jaar.
- + Gedurende dit onderzoek een moratorium instellen van het aantal te vervoeren ketelwagons naar het aantal van voor de implementatie van de wet Basisnet Spoor in april 2015.

- + Onderzoek naar alternatieven zoals dedicated lijn als Europees project, modal shift en binnenvaart.
- + Voeren van een landelijke lobby voor een alternatieve lijn buiten de kernen om.

Parkeren

De ChristenUnie wil dat er voldoende/meer laadpunten voor elektrische vervoersmiddelen komen. Daarnaast vraagt de ChristenUnie aandacht voor (het oplossen van) parkeeroverlast in wijken en kernen. Het daarbij invoeren van van betaald parkeren heeft bij de ChristenUnie vooralsnog niet de voorkeur. Wel staat de ChristenUnie voor meer blauwe zone's. De ChristenUnie pleit voor het onderzoeken naar een bewaakte vrachtwagen parkeerplaats in onze gemeente met daar bij goede voorzieningen voor de chauffeurs.

Verkeersveiligheid

- + Paaltjes op fietspaden veroorzaken veel ongelukken. Waar de verkeersveiligheid niet in geding is, worden deze paaltjes verwijderd.
- + Snel en langzaam verkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden.
- + Landbouwverkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden van fietsverkeer en geweerd uit de kernen door gebruik te maken van de (nog aan te leggen) rondwegen.
- + Grotere vrachtwagens worden bij voorkeur geweerd uit het centrum.
- + De gemeente Moerdijk geeft in haar verkeersbeleid voorrang aan kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals voetgangers en fietsen.
- + De gemeente stimuleert dat scholen zich inzetten voor het verkeersveiligheidslabel.